

De Udstedte.

Roman

Friedrich Jacobson.

Boa Dansk ved

G. Reiffenstein-Hausen.

(Kortf.)

Den Smule Mitrane var forhaabentlig for længe siden gaaet over, maatte haade det kun været Vinen.

Ja, Vinen!

Han selv havde ogsaa haat en lille Smule, og nu faldt det ham ind, at der maatte være en oprukket Flaate tilbage; naar man en Gang var lærsindig, kom det ikke en paa lidt mere eller mindre, og han vilde samme Flaaten i Vinen.

Sammen med Dora naturligvis!

I Korridoren var det mørkt endnu, men fra Kalkenet skinnede Lys. Nærtved, Dora holdt al Tid paa ordentlig Belysning; skulde hun virkelig ligge til Sengs?

Tjenestepigen skulde Hovedet ud af Døren og Donhoff sagde:

„Det er mig, Marie, min Kone ligger da vel ikke?“

„Fruen er gaaet ud, Hr. Assessor,“ svarede hun.

„Gaaet ud? Hvor?“

„Det ved jeg ikke. Da jeg kom hjem med den lille, var Fruen gaaet, Mor var træt, og jeg har der for tagt ham i Seng.“

Donhoff ryttede forundret paa Hovedet og gik ind i sit Værelse.

Der var fuldstændig mørkt, og han løste paa Verdet efter Tandstikker. Der ved sig kan fat i Skabbrædet og han kom til at tænke paa, hvor underligt David Lund havde afbrudt Spillet. En af Figurene var løst og faldt ned paa Gulvet.

„Det mangler blot,“ sagde Assessoren argeligt, „nu kan jeg lede efter den, ellers er hele Spillet ødelagt. Hvor mon Tandstikkerne er?“

Migtig, der maatte staa nogle paa Doras Strivebord! Han sølte sig frem gennem Salonen til Dagligstuen; over alt slog den varme fugtige Luft ham i Møde, som plejer at opfylde Værelserne efter et Seltskab.

Tandstikkerne laa paa deres sædvanlige Plads, ved Siden af dem et Stykke Papir. Det sidste sit Assessoren først fat i, men han lagde det ligegyldigt til Side igjen, tog Tandstikkerne og gik.

Endelig brændte Lyset. Det havde kostet Arbejde, en Ugentemand uden Kone var dog en uheldig Erhvervelse.

Donhoff maatte smile, da han tænkte paa det; naar han gjorde den Bemærkning til Dora, vilde hun ganske sikkert belønne ham med et Kys.

Saa var det den tabte Staf figur!

Det kostede ham en Del Uheldighed at finde den, og da det endelig lykkedes at opdage den under Sofaen, viste det sig at være Dronningen.

„Det havde været en nydelig Historie,“ mumlede Donhoff; „Dronningen tabt, al tabt; der, du stakkes hjælpeløse Konge, har du din Kone igjen.“

Men hvad skulde det betyde?

Klokken var allerede otte.

Donhoff begyndte at blive noget urolig; hvis Dora virkelig var gaaet Grinde, maatte hun dog være kommen tilbage paa denne Tid, det var jo Epitetid.

Han tog Lyset og gik atter over i Dagligstuen. Han vilde ikke lede efter sin Kone, han var jo ikke hjemme, men han sølte sig saa ensom, han vilde gjerne være der, hvor hun plejede at opholde sig. Ellers fuler det ham sjældent ind, han sad helst i sit Arbejdsværelse, men nu, da han uforsigtigt kunde gjøre dette, saa manglende han Lyset dertil.

Saaledes gaaet Livet.

Der laa endnu det Stykke Papir. Dora plejede at holde sit Strivebord i omhyggelig Orden, det var mærkeligt, at hun lod et helt Afsnit Papir ligge saaledes. Og der var oven i Kjøbet skrevet noget der paa.

Af Doras Haand, men uordenligt, flygtigt, ligesom skrevet hen i Luften.

Donhoff var ikke nysgjerrig, han betyngede sig kun lidt om sin Kones Privattinger; men han maatte dog overskue sig om, at Indholdet var fuldstændig ligegyldigt — Tjenestepigerne er saa sladderborne —

Der stod skrevet:

„Tilgiv mig, Hans, at jeg bedrog dig. Men Onkel Lund har set, at vi kysede hinanden: Kurt og jeg. Han vil agte mig, Hans, og jeg elsker ham. Jeg er hos ham og kommer ikke igjen. Glem mig! Dora.“

Hvad var det?

Hans Donhoff saa sig langsomt om med et tomt Blik. Nej, han befandt sig virkelig i sin Volig, og intet i denne Haade forandret sig. Det var de samme Tapeter, de samme Møbler, de samme Værelser. — Nej, det kunde ikke være muligt, hvad han der læste. Men det var Doras Haandskrift, og Dora var borte.

„Lidt tydeligere kunde hun nok have udtrykt sig,“ tænkte Donhoff og glattede Papiret mellem Fingrene.

„Er hun hos Lund eller hos —“

Nu sølte han, at hans Tænder uvilkaarlig presede sig sammen, det var de første Tanker, der vendte tilbage og forstærkede den knirkende Bevægelse, der er en Levning af vor hyrielle Natur. Det var den fornærmede Mandes brutale Udbrud, og hvis han i dette Øjeblik havde haft Kurt for sig, vilde han maasse have knust ham.

Om det første Udbrud fulgte det en roligere Oversvejselse.

„Det er taabeligt, dumt, vandtligt,“ sagde han langsomt, „der klarer sig nok med Tiden. Dora er ikke i Stand til en virkelig Ilet Handling, men Verden vil naturligvis haerte disse Forbarmelse eller Forhaalelse.“

Hvor gjemte Papiret i Lommen, gik ud i Køkkenet og sagde til Pigen:

„Marie, har De taget Tandstikkerne bort fra Fruens Strivebord?“

„Nej,“ svarede Pigen aabent, „jeg har slet ikke været inde i Dagligstuen.“

Hun sølte øjensynlig Sandhed og kunde altsaa ikke have set eller læst den skjebnesvangre Strivebords.

Donhoff var endnu i Stand til at tænke paa en saadan forholdsvis Dagat; han havde ikke fattet Næppevidden af det Afsnit, ja, han maatte halvt mod sin Vilje le over den Sandhed, hvormed han havde udforlet Pigen.

Det var rigtignok kun Skyggen af et Smil, men ogsaa denne Skygge skulde glide over i Natten.

Hans Donhoff var gaaet fra Dagligstuen ind i Soveværelset; denne Gang var som de øvrige i de sidste Minder mere Udslaget af en automatisk Vane, end af en bevidst Vilje — han vidste ikke, hvad han vilde i det Værelse.

Da faldt det brændende, tørre Blik paa det sovende Barn i den lille Seng, og i dette ene Øjeblik slog det som et Lys ned i hans Bevidsthed, hvad der var sket.

Ganske forsigtig, for ikke at vække den lille, stillede han sig hen paa Servanten og satte sig paa en Stol ved Siden af Sengen.

Hadde hidtil hans Tænkebane været lammet, saa pinte den ham nu med en Knivs Stærkhed.

Han vidste særdeles godt, at en Kvinde's Kjærlighed til Manden kan udvirkes paa naturlig Maade, men at en Moder forlader sit Barn, forekom ham unaturligt. For at kunne gjøre det, maatte hun være behæftet af en demonisk Kraft, og derimod formaade han intet at udrette.

Dora var tabt for ham.

Den lille søv urolig og kastede Dymen af sig. Donhoff var ikke videre bevandret i den Slags Ting, han havde aldrig haft noget at bekymre sig derom, men han forsøgte dog saa godt, han kunde, at vække Barnet til igjen.

„Sov, min lille Dreng,“ hviskede han sagte, „din Fader er hos dig.“

Det plejer ellers at være Moderens Røst, der beroliger vore Børn, og det lod hjertesjærende at høre denne Røst med disse ligefremme Ord overtage Moderens Pligter.

Saa lyttede han med tilbageholdt Mændbræt.

Et Øjeblik forholdt Drengen sig rolig; der paa kastede han sig om paa Siden og kaldte paa sin Moder.

Og nu faldt der fra den ensomme, forladte Mand's Døse en brændende, bitter Taare. Han lagde Hovedet paa Kanten af den lille Seng, men han gråd ikke saa meget over sin tabte Hustru som over sit moderløse Barn.

Der ude paa Gaden rullede Vognene ensformigt af Sted.

Ernst Linde havde trukket sig tilbage fra den indre Vys til Fortællers Ensomhed. Han boede paa fjerde Sal i et Hus i Grünwaldstrøse.

Fra det eneste Vindu i hans lille Værelse kunde han se over Mathæus-Kirkegaardens nøgne Sørgpile, og det var ret tilpas for ham.

Der laa en hel Række af den yngre Tids berømte Mænd, Navne, som havde haat en god Klang i Kunst, Videnskab og Literatur, og deres hvide Gravminder markerede lyse lang ud i den mørke Vinterfol, helt over til den opgaende Fortællers tavlelige Volig.

Ernst Linde tænkte ikke paa Døden; siden han ligesom balladerede paa egne Fødder, var han bleven grebet af en brændende, urolig Trang, en Gjenlyd af den moderne Literaturs tankende Puls; han vilde skrive, skrive, skrive for enhver Pris.

Han tænkte ikke paa Døden, men paa Børnemøjsel, var han endnu kun en flygtig Dagnis — senere vilde man vel skrive hans Navn i Marmor til Mathæus-Kirkegården.

Denne nervøse Hæst havde naturligvis ikke den mindste Smule materielle Baggrund, Linde vidste knap, hvad han levede af.

Det var lykkedes ham at opnaa et lille Laan mod en tremaaneders Væksel hos en eller anden „Velgjører“, men efter at Huslejen var betalt, blev der akkurat saa meget tilovers, at han i et Folketøtten kunde spise til Middag og om Aftenen gjøre sig til Gode med et Stykke bart Smørbrød.

Det kunde ikke gaa i Længden, naar Betælen forfaldt maatte han disponere over et større Honorar, med andre Ord, han maatte fabricere en Roman i Løbet af omtrent to Maaneder.

„Det er en ren Børneleg,“ havde Oskar Bellmann sagt, „jeg laver det Humbug i mindre end den halve Tid. Saa bliver jeg maasse en Smule nervøs, men, Herregud, det er vi jo alle.“

Ja, Bellmann kunde sagtens snakke; han opsogte sig et leetfærdigt Emne paa Gaden, præsenterede det i flygtigt henkastet Træk, som paa Afstand saa meget godt ud, og solgte derefter sin Vare — om det var et Kunstværk eller ikke, det brød han sig ikke om.

Ernst Linde vilde levere noget „gode Gebiget.“

Hvad man fornaar berøvet, det var ham rigtignok ikke vigtigt klart.

Storartet, endnu aldrig før benyttet Stof — dybe Tanker — et øphøjet Sprog — det svirrede altsammen uklart og summede som en Bispearm i hans Hoved.

Ernst Linde kendte endnu ikke Fortællerkunstens Alpha, og begyndte naturligvis ved Omega; han vilde sløffe Bjer-

ge med en Spade og udfylde Dale med et Muldvarpeskud.

Han havde valgt sig et historisk, meget fjedelig Emne, der dog havde det Fortrin aldrig for at have været behandlet af nogen Fortæller; og nu slugte han hoer Formiddag et halvt hundrede Sider af en eller anden obskur Historieforsøger og gav det saa fra sig igjen om Eftermiddagen i gyseligt Romantrafer.

Det var et yndeligt Skrivers.

Under Tiden saa den plagede Mand halvt fortvilet op fra sit Strivebord. Derovre paa Mathæus-Kirkegården var der et lille Bunk, som han kendte særlig godt.

Det var Georg Hiltz's Grav.

Den Mand havde været Skuespiller, han havde ikke studebet, hvem ved, om han overhovedet havde taget Afgangseksamen, og han havde dog skrevet historiske Romaner, som enhver læste eller i sin Tid havde læst.

Ernst Linde skrev videre.

Han indsaar rigtignok snart, at den prosaiske Nødvendighed at være færdig i Løbet af to Maaneder ikke lod sig forene med Romanens idelt brede Anlæg, og han begyndte til Afkortning af Vejen at sætte over Stol og Sten med sin Pædagogus, ogsaa til Tanernes Ulygtemænd begyndte han efter Haanden at vænne sig, ofte sløj de omkring som forvilgede Lyn i mørke Skyer.

Iser til dem, som stod — havde staaet ham nær.

Den gamle Linde havde efter sin Afsted ikke kunnet udholde at bo i Berlin længere. Den civile Frakke passede ham ikke rigtig, og endnu mindre passede det ham, naar Stangjærterne i Døstuen spurgte til hans Søns Besindende, eller atter, da hans Svoger Wilhelm Schulze vel snart vilde blive puttet i Hullet paa Grund af sine i Guldstab holdte politiske Taler.

Med Schulze var det bleven rent endelig, siden Martha havde mistet sin gode Plads hos Müller & Komp. Jo færre Penge han fik mellem Hænder, desto mere forsømte han sit Arbejde og hengav sig til „Nordlys med Morgenrøde“, dels af Sorg over „sit smukke, kjære Barn“, som han sagde, dels fordi, „den fordomte Politik var saa tør som en Si“ behale.“

Denne Omgang passede ikke længere for den gamle Pensionist.

Han kunde have flyttet hen i en anden Gade, Berlin var jo stor nok, men Friedrich Linde mente, hvad man gjør, det maa man gjøre grundigt.

Saa flyttede han ud til Charlottenburg. Det var rigtignok omtrent det samme, men at flytte længere bort fra Berlin, kunde den gamle ikke bringe over sit Hjerte; naar han ikke i det mindste kunde indaande den lille Duft af Storstadsluften, vilde han hellere dø.

I den byrde Ende af Charlottenburg stod et lille Hus, der blev bebodt af en enlig Enke.

Hos hende indlogerede han sig, og Kæleskabsprincippet viste sin Denfigtsmasighed ogsaa her; hun kunde knap leve af hvad hun fortjente ved sine Hænder, og Linde kunde slet ikke have faaet sin lille Pension til at staa til. Nu var der tilstrækkeligt for dem begge.

Den gamle vilde hellere være flyttet sammen med en anden, men det lod sig nu en Gang ikke gjøre.

Martha Schulze havde trods isærbedige Anstrængelser ikke kunnet opnaa Ansættelse som Expedient eller Bogholder; det var som en Dæmon gik ved Siden af hende alle Begjær og kastede sin Skygge imellem, hver Gang hun var ved at aflutte Kontrakt.

Maasse var det ikke særlig Stjæbne, der forfulgte hende, men den simple Folge af, at hun ikke havde nogen Anbefaling til fremlegge.

Inten vilde have antaget hende, naar hun havde fremskillet sig som Begynder, og naar hun paa raabte sig sin Erfaring, spurgte man om Referencer. Lyve vilde hun ikke, hun kunde allerhøjest tie og gaa videre.

Hun maatte vel derfor betragte det som en Lykke, da hun endelig fik Arbejde som Syerske ved en Hvidvareforretning.

Firmaet havde Lokale ved Lühowplatz, og for ikke at spille for negen Tid, lejede hun sig et Værelse der i Nærheden.

Det var hende i Begyndelsen tungt at forlade Faderen, men hun mærkede snart, at hun halvtreds var den gamle til Byrde, siden hun kun var i Stand til at fortjene det nødvendige til sin egen Person.

Maasse generte Wilhelm Schulze sig ogsaa mere end før for sit Barns rolige, alvorlige Døse og for de stumme Læber, der aldrig udaltte en Værdeløse.

Han lejede nu den ledigblivne Vagtsue ud til en rigtig rødhaaret Jacobiner, med hvem han af Hjertens Lyft rasonnerede og trak om i Forsamlinger, thi Peter Lassen arbejdede lige saa lidt som Stomageren — han hørte til Strejkekomiteen, det levede han af.

Ja, det gamle Netsbud vilde helst have taget Niccen til sig, naar det blot havde ladet sig gjøre; den trofaste Kjærlighed, hvormed Pigen trods alt hang ved hans forlorne Søn, rørte den gamle Bjørns haarde Hjerte, og han haabede endnu bestandig i Stilhed, at Martha skulde udvære en heldig Indflydelse paa Ernst og sluttelig blive hans kjære lille Svigerdatter.

Saa det tænkte han, naa han om Dagen traurig røg sin Pipe, og det var hans Trost, naar han om Natten ikke kunde sove, fordi han spekulerede over sit eneste Barns Stjæbne.

Han spekulerede ofte over det, og hans Samvittighed var ikke længere saa rolig, thi meget vilde maasse have været anderledes, hvis han —

Videre kom Friedrich Linde ikke i sine ubehjælpomme Tanker.

Om Formiddagen paa den Søndag, da Friedrich Linde hoff havde Middagsfest, lagde Ernst Pannen fra lænede sig tilbage med et dybt Suf.

Han havde lykkelig bragt sin Roman til Ende og lede over, om denne Følelse, der nu gled gennem ham, ogsaa virkelig kun var en Afglans af den oplyste og belønnede Staberer af et fuldbendt Bærk. Egentlig behan ikke det kunde være Tilfældet. Naar han gjemte de enkelte Steder, forekom de ham vel meget smukke, alligevel var Udførelsen bleven anderledes end efter den rindelige Plan.

Plan? —

Det var oprigtigere at tilstaa, at Ernst Linde end det ikke havde arbejdet efter en bestemt Plan, men overladt sig til uklare Følelser og Forestillinger.

Det var ogsaa slet efter Oskar Bellmanns mening.

„Jeg smider det henad Papiret,“ havde denne sig sit leetfærdige Smil — „hyppigt aner jeg ikke, hvad skal passere i de næste Linjer. Dumas pere har haaret ab paa den samme Maade.“

Ernst Linde havde en dunkel Bevidsthed om, at ogsaa havde „smidt“ sin Roman paa Papiret, men ogsaa med stor Anstrængelse.

Han gjemte Manuskriptet og lævede sig til at gjennemgaa det, og hen til Kommoden og talte sine Mange var der ikke.

To Dobbelkroner og nogle Solopenge; og Bellmannen ryttede nærmere og nærmere.

Den Redaktion, til hvem Bellmann havde sendt ham, maatte læse hans Arbejde meget hurtigt.

Ernst Linde talte paa Fingrene.

Hjorten Dage — hm — saa efter otte Dage Honoraret — paa femten hundrede Mark kan jeg nok Sikkerhed gjøre Regning, maasse paa to tusinde — alt foreløbig være i Orden; og jeg kunde ogsaa dumme Historie med de hundrede Mark.

Det Gaden fortsatte han de sidste Tanker.

Var det i Grunden ikke saa paatrængende, saa faar dog ikke sin Blads igjen, og Firmaet Müller & er rigt nok til at kunne vente.

Ernst Linde var sig ikke nogen Løstendighed betragtede hele Affæren med de hundrede Mark som et pelt, civiltretsligt Anliggende; de Sorger og Skænder Martha havde lidt, tænkte han aldeles ikke paa.

Martha sprang noget overrasket op, da Ernst Linde traadte ind.

Hun var som Berlinerinde ingenlunde snarprævidst, og ogsaa, at hendes Fortroende netop i denne ene Tid var meget henjynsfuld, men det var dog første Gang han opsogte hende alene i hendes Volig. Hjiltz mødtes uden for.

Hendes Forlegenhed svandt imidlertid hurtigt, og modtog ham venligt.

Ernst Linde saa sig ikke uden Behag om i det lille Værelse.

„Du har det meget pænt her,“ sagde han. „Er det langt fra saa pænt. Jeg saaner en Haand. Men jeg haaber, min kjære, at det ikke skal være længe.“

„Tror du, Ernst?“ svarede hun og saa lykkelig ham.

Han nikkede.

I dette Øjeblik kom hans langvinne Temperament ham.

„Jeg tror det sikkert,“ sagde han vigtig. „Jeg jeg fuldendt min Roman, og jeg tør nok nok sig, at den vil lykkes. Ved Hjælp af mine heldige Forbindelser vil jeg være i Besiddelse af Honoraret i Løbet af, lad os sige, halvtreds — et Honorar, hvoraf vi to kan leve meget godt et eller halvandet Aar.“

Martha saa forbauset og noget tvivlende paa hans Ord.

„Stuffer du ikke dig selv deri, kjære Ernst?“ sagde hun langsomt. „Jeg mener naturligvis kun med det Honorarets Størrelse. Det vilde jo være storartet, i to Maaneder kunde erhverve til Underhold for en Familie i halvandet Aar. Vi vil ogsaa være tilfredse, om det falder netop saa glimrende ud.“

„Mandligt Arbejde,“ svarede han stolt, „det er det get helt andet end det Hvidearbejde paa et Fabrik. Naar jeg overvejer Sagen, Martha, saa maa jeg sigtelig trage det som en Lykke, at —“

Martha løstede bedende Haanden.

„Sig ikke det, kjære, lad os ikke røre mere ved det. Altsaa, du mener virkelig —“

Han bejdede sig, i Stedet for at svare, med et blik hende paa Munden.

„Kjærligheden tror alt,“ siger Apostlen. Altsaa, et smukt Ord, og under Tiden vil jeg et venskabeligt Det var maasse bedre, om Kjærligheden var mindre fuld, men saa var det netop ikke længere Kjærlighed.

Efter en lille Pause tog Martha atter Ordet. „Talte noget usikkert, men det traugte sig ligesom over hendes unge Læber.“

„Naar vi altsaa virkelig naar saa nær ved det, kjære Ernst,“ sagde hun, „saa vil du sikkert ogsaa en Vøn af mig. Om min Fader vil jeg ikke tale er —“

Hun presede Læberne sammen og saa ud af Vinduet. „Nej, jeg vil heller ikke sige noget slemt om min Fader, men han er ikke din Fader.“

„Du har en Fader, kjære Ernst, og hvilken? Naar vi vil gifte os, kan vi jo ikke blive lykkelige, hvis han forsonet dig med ham. Jeg vilde i Dag — nu er det samme — ud til Charlottenburg; ikke langt, hvad med?“

Ernst Linde bed sig i Læben og trommede paa Bordet.

(Fortætt.)